

Bemærkninger til lovforslaget

Ifølge motorlovens § 2, stk. 1, forstås ved motorkøretøjer køretøjer, der bevæges ved maskinkraft, og som færdes på vejene uden benyttelse af skinner.

Denne definition omfatter også traktorer, men ifølge paragraffens stk. 2 er sådanne maskindrevne køretøjer, som alene benyttes til landbrugsarbejde eller vejarbejde, undtaget fra loven. Denne undtagelse hviler blandt andet på forudsætningen om, at de kun benytter vejene i stærkt begrænset omfang, hvorfor det er bestemt, at sådanne køretøjer kun må anvende vejene til egen-transport (eventuelt transport af det til deres benyttelse, o: deres benyttelse til landbrugsarbejde eller vejarbejde, nødvendige tilbehør) til og fra deres arbejdssted og til prøvekørsel eller anden bestemt tidsbegrænset transport efter forud indhentet tilladelse fra vedkommende kommunale myndigheder. Denne regels praktiske betydning er navnlig den, at disse køretøjer er undtagne fra 1) motorlovens tekniske krav, 2) indregistrering, 3) førerbeviskravet, 4) motorlovens strengere erstatningsregel og den lovpligtige ansvarsforsikring. Hertil kommer 5) fritagelse for vægtafgift og 6) ved lov nr. 193 af 4. maj 1948 fritagelse for benzinafgift, jfr. herom nærmere nedenfor.

Motorlovens § 2 fik sin nuværende formulering ved revisionen i 1927, og forudsætningen om, at de omhandlede køretøjer kun rent undtagelsesvis kom på vejene, var begrundet i det faktum, at de på det tidspunkt i regelen var teknisk uegnede til kørsel på vejene (jernringe, meget lav hastighed). Denne forudsætning er kuldkastet ved den tekniske udvikling, der siden da har fundet sted. De moderne traktorer er forsynet med gummihjul og indrettet til kørsel med større hastighed og er ikke længere fortrinsvis egnede til benyttelse til stationært brug og til markarbejde, men også velegnede til transportbrug som slæbemaskiner for påhængsvogne. Også vejbejdningsmaskinerne har været genstand for en teknisk udvikling. Ved lovens givelse havde man ved omtalen af køretøjer, der benyttes til vejarbejde, hovedsagelig damp-tromler for øje; af andre vejarbejdskøretøjer forekom dengang hovedsagelig kun vandvogne, og disse er udtrykkeligt undergivet lovens almindelige regler. Nu findes imidlertid en række forskellige køretøjer til vejarbejde, ofte kombineret rydnings- eller gravnings- og transportarbejde: bulldozers, dumpers og tournapulls.

Som følge af den under og efter krigen skete stigning i prisen på landbrugets arbejdskraft, er der i forbindelse med den omtalte tekniske udvikling sket en betydelig udvidelse af landbrugsbedrifternes anvendelse af maskinelt udstyr. Mekaniseringens vigtigste maskine er traktoren, som nu ikke blot benyttes til markarbejde, men også i et vist omfang til transportformål på vejene, hvorved det bliver muligt at foretage en betydelig formindskelse af hesteholdet.

For at lette udnyttelsen af maskinkraften i landbrugets tjeneste fastsatte justitsministeriet efter forhandling med landbrugsrådet ved bekendtgørelse af 22. oktober 1947 nogle nærmere regler angående benyttelse af landbrugstraktorer m. v. Denne bekendtgørelse indeholdt for det første bestemmelser, der lempede de tekniske krav, der stilles til landbrugstraktorer som betingelse for indregistrering, og fastlagde iøvrigt en fortolkning af undtagelsesbestemmelsen i § 2, stk. 2, hvorefter uindregistrerede traktorer efter tilladelse fra vedkommende kommunale myndighed kunne benyttes til transport på eller over offentlig vej f. eks. med produkter mellem dele af samme landbrugsejendom. Efter denne bekendtgørelse åbnedes der mulighed for en benyttelse af traktorerne til landbrugskørsel, der var tilfredsstillende for landbruget.

I denne tilstand skete der en afgørende forandring, da det, som nævnt foran, i forbindelse med en forhøjelse af benzinafgiften ved § 3 i lov nr. 193 af 4. maj 1948 bestemtes, at der kunne tilstås afgiftsfritagelse for benzin anvendt til drift af stationære motorer, ikke-indregistreringspligtige traktorer og andre maskiner, som ikke benyttes til drift af køretøjer på offentlig vej.

Medens de økonomiske konsekvenser af, at man ønskede lejlighedsvis at benytte en traktor til transportformål og følgelig måtte indregistrere den, tidligere var forholdsvis begrænsede, er den økonomiske følge nu overordentlig vidtrækkende, idet indregistrering medfører, at ej heller den benzin, der benyttes til arbejdsformål, kan erhverves afgiftsfrit. Som følge heraf fremkom der et pres fra brugerne med hensyn til benyttelse af uindregistrerede traktorer i større omfang end hjemlet ved loven, og dette pres ytrede sig blandt andet i, at der af kommunalbestyrelserne (vejbestyrelserne) blev givet tilladelse til transportformål, som lå ganske udenfor forudsætningerne for bestemmelsen i motorlovens § 2, stk. 2.